

Väst-Canadas historiska utveckling

från vild obbyggd till världens kornbod.

Canada has a future, but it won't be here before 25 years has elapsed. A. W. H. B.

DET var i medio av 1600-talet som det gamla västkusten Hudson's Bay kompaniet började bedriva egentlig handel med pälsvaror i Canada. Särskilda handelsplatser eller bytesmarknader s. k. trading-post inrättades också vid Hudsonviken. Till dessa tradingposts kommo indianerna med sina varor och gjorde affärer med de få vita "trappers" och "traders", som trotsade vildmarkens faror och uppehöll sig där. Indianerna fångade sitt byte i de inre delarna av landet och sakt men säkert gjorde kompaniet landvinningar med trakten kring Hudson viken såsom utgångspunkt. En och annan av de djärvare männen trängde in i landet och följdes så småningom av allt flera.

Allteftersom man trängde längre och längre in i landet växte flera handelsplatser och tradingposts upp inom det område som då kallades Nord Västra Territoriet och numera går under namnet Väst-Canada. Området sträcker sig från Ontarios västgräns i öst till Stilla Havet i väst, från Pirenta Staterna i syd till Is-havet i nord.

På den tiden fanns det endast ett ringa fåtal vita män här i landet och det var först i slutet av 1800-talet, som det blev tal om en egentlig invandring till Canada. De vita männen logno äktenskap med landets urindianerna och så uppstod ett slags blandfolk de s. k. half breeds eller som vi säga halvblod.

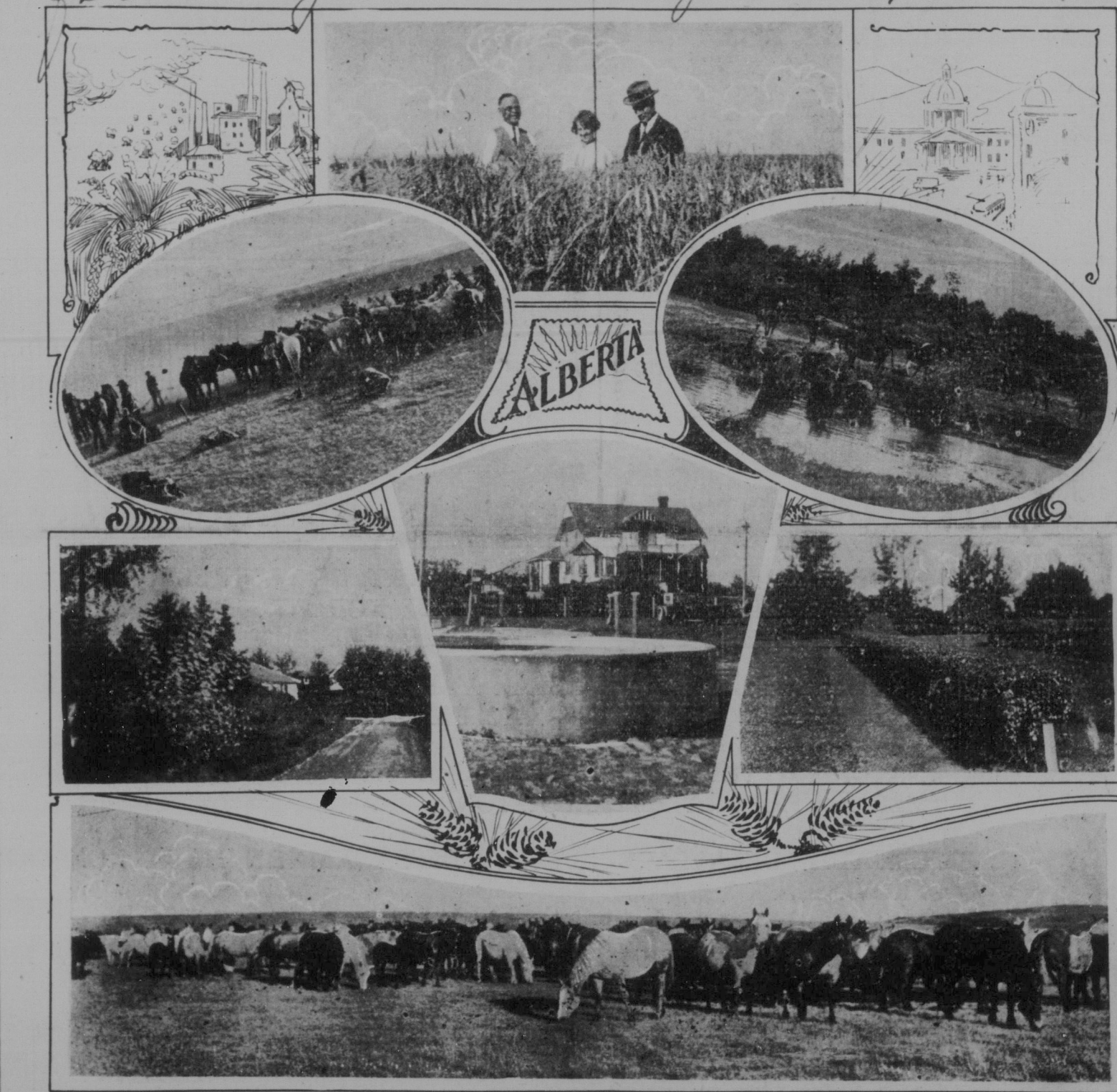
Befolkningen av landet ägde huvudsakligen rum utefter de naturliga kommunikationslederna — floder och sjöar. De mera tilltalande dalgångarna verkade mera inbjudande på de människor, som kommo hit och det var också i Red River-dalen, som den första folkgruppen slog sig ned i Manitoba.

År 1812 kom Lord Selkirk tillsammans med ett mindre antal brittiska nybyggare till denna floddal via Hudson viken och under obehörda strapatser kämpade de sig allt längre och längre ned utefter floden, tills de slutligen gjorde sig mera befasta vid den plats där Red river och Assiniboine River flyta samman. Här hade man redan fått ett litet fort uppfört — Gibraltar — vilket sedermera omdöptes till Fort Garry för att några år senare ytterligare undergå en namn-förändring till Winnipeg.

Så gott som hela Nordvästra Territoriet tillhörde vid denna tid det maktiga Hudson's Bay-kompaniet och det var först 1870, som federalregeringen i Canada inköpte detsamma. Köpeskillingen var kraftigt tilltagen, och i avtalet ingick också en bestämmelse att Hudson's Bay-kompaniet skulle behålla två sektioner i varje township. Vid denna tid genomförde man också denna indelning av landet i township och sektioner. Hudson's Bay kompaniet ägde alltså praktiskt taget fortfarande huvudparten av Nordvästra Territoriet, men federalregeringen hade genom köpet lyckats förvärva väsentlig intresse i detsamma, och till följd därav tillsatte man också en lokal administration för detta område, som sedermera benämndes Manitoba och gjordes till provins år 1870. Endast två år senare ägde den förut omtalade omdöningen av Fort Garry's namn till Winnipeg ram. Samma år fick platsen också sina stadsrättigheter. Det var vid denna tid, som vår landsman M. P. Petterson anlände till Canada och Winnipeg, där han fortfarande är bosatt.

Invandringen började nu bli starkare och huvudsakligast kom folkströmmen söderifrån eller närmare bestämt från Minnesota. Så småningom flyttade man allt längre västerut och på skilda platser bildades små kolonier av vita. I början av sjuttio-talet hade också en grupp isländare kommit hit till landet. De slog sig ned litet norr om Winnipeg, där de grundat större och mindre samhällen och huvudsakligast idka fisk.

År 1871 inträdde också Canadas västligaste provinns — British Columbia i Confederationen på det villkoret, att man skulle bygga en järnvägslinje från östra delen av landet

Några bilder från den yngsta av prairieprovinserna. Överst: Vetefält på Herman Trelles farm i Wembley. Andra raden: Vilda hästar redo för inridning. Nötboskap på bete. Tredje raden från v.t.h. Utmed de leende nejderna i Albertas jordbruksdistrikt. Från Andrew Andersons farm. Trädgårdsodling i Alberta. Nederst en grupp prairiehästar på bete.

och ända ut till västkusten. För att fullgöra denna uppgift bildades år 1880 ett särskilt bolag under ledning av Lord Mountbatten och Strathcona. Bolagets uppgift var att bygga denna transkontinentala järnväg, ett företag, som vid den tiden syntes såsom en både ekonomisk och fysisk omöjlighet. Bolaget fick namn av Canadian Pacific Railway Company och erhöi storartade subsidier och stöd från regeringens sida i form av penningar och jordområden s. k. grants. I kontraktet inrycktes den bestämmelsen, att linjen skulle vara fullt klar från östra Canada till västkusten år 1896.

Året efter konstituerandet av detta kompani tog man itu med arbetena, och man började med linjen mellan Lake Superior och Winnipeg, en sträcka, som färdigbyggdes under det

ta år. Med förordnad fart fortsatte man därefter västerut och efter helt enkelt ofattbara strapatser och svårigheter lyckades man fullborda det stora värvet redan år 1885, då den sista spiken slogs i och banan stod färdig för trafik. I juli följande år körde man det första tåget från Montreal till Vancouver. Därmed var en ny epok inledt i Väst-Canadas historia.

I och med den transkontinentala järnvägen blev landet mera lockande för nybyggare och nu började också egentliga invandringsströmmar, som sedermera med större eller mindre fluktuationer övbrutet pågått fram till våra dagar. Det var huvudsakligast britter, som i större antal sökte sig ut till Canada, där den s. k. homesteadslagen gav dem möjligheter att fritt erhålla jordområden. Så

blev den över-800 mil långa sträckan av prairieband mellan Winnipeg och Rocky Mountains utefter C. P. R. linjen uppodlad.

Ett ganska stort antal skandinaver hade deltagit i det stora järnvägsbyggeriet och efter avslutandet av detsamma togo dessa upp land. Efter hand började det bli en starkare ström av nybyggare från de nordiska länderna, och redan på 80-talet hade vi ett ganska stort antal landsmän, som slagit sig ned i Manitoba och i trakten av Winnipeg.

Det blev emellertid icke tal om någon invandring i egentlig mening och av någon större betydelse förrän mot slutet av förra århundradet och 90-talets början kan i detta fall anses vara den egentliga vändpunkten i Canadas historia. Det var nämligen då som såväl federalregeringen som

provincsmyndigheterna började bedriva en mera målmedveten propaganda för immigrationen.

Från denna tid daterar sig också ett ganska väsentligt antal skandinaviska nybyggardistrikt i Västra Canada. Vi ha t. ex. Claresholm och Wetaskiwin i Alberta och Minnedosa i Manitoba och ett flertal andra. Från år 1903 och till det stora världskriget var invandringen starkast och under detta decennium inflyttade 2,789,494 nybyggare till Canada, där de i de flesta fall slog sig ned i västern. Enbart under 1913 inkommo 492,452 personer till landet.

Under krigsåren blev naturligtvis immigrationen avbruten och de efter fredslutet närmast följande åren kunde heller icke heller sägas ha varit så särskilt märkliga ifråga om invand-

ringen. Sedan dess har den emellertid tagit ny fart tills man såg sig nödsakad att beskärma invandringsrätten vad syneuropeiska och mellan-europeiska folken beträffade. Orsaken härtill är icke svår att förstå och dirigeras i viss mån av den rörelse som på sitt program satt att verka för ett bättre urval av folkmaterial ur rasbiologisk synpunkt. Vad skandinaverna beträffa återigen ha inga dylika begränsningsbestämmelser varit införda. Invandringsrätten är fortfarande obesuren.

De tre prairieprovinserna.

De tre östliga av Canadas fyra provinser äro Manitoba, Saskatchewan och Alberta, vilka tillsammans benämnas prairieprovinserna, därför att de inom sina gränser inrymma de

vildsträckt canadensiska prairieerna. Från Winnipeg och västerut till kalnarna vid foten av Klippiga Bergen (Rocky Mountains) sträcker sig ett sakt stigande slättland, som foreter ganska stora variationer. Ömsom är landskapet fullständigt plätt och träd-löst ömsom mera rullande och här och där försett med mindre dugar och trädgrupper. Det är huvudsakligast lövträd såsom poppel, asp och somligstades björk. Detta gäller för-nämligast den s. k. parkregionen.

Den bästa uppfattningen angående landskapets utseende får man vid betraktandet av ett nyläsnitt av landet från Winnipeg till Klippiga bergen. Lake Winnipeg ligger norr om staden Winnipeg och har en höjd över havet på 714 fot. Brandon, beläget väst om Winnipeg ligger ungefär 1,300 fot ö. h. och Kirkella, på gränsen mellan Manitoba och Saskatchewan ungefär 1,700 fot ö. h.

Regina, huvudstaden i Saskatchewan är belägen ungefär mitt mellan provinsens östra och västra gräns och på en höjd av 1893 fot ö. h. Cummings på gränsen till Alberta ligger på en höjd av 2,400 fot ö. h. Claresholm i västligaste Alberta ligger 3,393 fot ö. h. Landet stiger därefter oavbrutet och i de s. k. "foot hills", vid Klippiga bergen, där man kommer upp till sju tusen fot och mera över havet. Toppen av Mt. Livingstone ligger 7,996 fot ö. h. och Gold Dome 8,184 fot. Denna ligger endast ungefär 50 miles väst om Claresholm.

Av dessa siffror framgår att landet sakt stiger mot väster. Här ligger äroliga vidder fruktbart prairiejord av alla slag och av jordmånerna särskillas: brun mylla, lerjord, sandjord, sandkullar och tung lerjord.

Floder och sjöar.

Det oerhörda territorium, som inrymmer innanför de tre prairieprovinserna, är icke en sammanhängande landmassa. Tusentals sjöar stora och små äro spridda utöver slättarna mest i den nordliga delen av provinserna. I Manitoba finna vi de vackra, stora sjöarna, Lake Winnipeg och Lake Manitoba, med en otalighet av mindre sjöar i ett brett bälte, som sträcker sig nordväst över genom provinserna. I Saskatchewan och Alberta ligger en hel rad av större och mindre sjöar och vattendrag, många av dem mycket rika på åtskilliga slags fisk.

På kors och tvärs genomlöpes landet av otaliga floder och älvar. Från Rocky Mountains komma hundratals små fjällbäckar dansande ned över fjälldjorna, samla sig till älvar, av vilka Saskatchewan floden är den mest intressanta, samtligt, som det är den längsta och mäktigaste på prairien. Old Man River, Bow River och Red Deer River, vilka alla tre be-gynna i ett myller av småbäckar uppe i fjällen, som efterhand löpa samman till Syd-Saskatchewan River.

Bow River, som genomflyter den berömda turistorten Banff vid C. P. R. linjen och Calgary, ger vatten åt C. P. R:s väldiga irrigationsområden i Syd-Alberta.

Red Deer, som bildas av en del småbäckar och vattendrag i Rocky Mountains väst om Red Deer var bekant för de talrika fynd av Dinosaurier, som tid efter annan gjorts längs dess breda branter.

Syd-Saskatchewan-floden går i elegant vindingar genom sydliga delen av Syd-Alberta, tvärs igenom hela Saskatchewan från provinsens syd-västligaste till dess nordöstligaste hörn. Något öst om Prince Albert kommer Nord-Saskatchewan älven ut i syd Saskatchewan och under namnet "Saskatchewan River" flyter detta mäktiga vattendrag östöver genom The Pas i Manitoba och utfaller i Winnipegjön via de kända forsarna Grand Rapids.

Assiniboine älven, som begynner norr om Prosserville i Saskatchewan vrider sig som en orm genom den östliga delen i Saskatchewan och den västliga delen av Manitoba och flyter i Winnipeg ut i Red River.

Längs älven är landskapet ofta omväxlande med djupa raviner och "coulees", där man finner mer eller mindre

Forts. å nästa sida.